

ASPECTE DE AMPLIFICARE A COLABORĂRII REPUBLICII MOLDOVA CU ACTORII INTERNAȚIONALI ÎN CONSOLIDAREA SECURITĂȚII NAȚIONALE

CĂLDARE Gheorghe,

Doctor conferențiar,

Universitatea de Stat din Moldova,

Facultatea Relații Internaționale, Științe Politice și Administrative

Departamentul Științe Politice și Administrative

The article is dedicated to the analysis of the aspects of Moldova's collaboration with relevant international actors in strengthening national security at present. In particular, they are valued dimensions of our country's cooperation with the North Atlantic Alliance in the reform and modernization of the National Army, held in quite varied forms.

It is also analyzed, the collaboration between Moldova and Organization for Security and C-operation in Europe, providing substantial support to Moldovan authorities in organizing 5 + 2 format negotiations-identification mechanism for appropriate solutions to the Transnistrian conflict settlement.

Keywords: decision factors, national security, security system reform, Transnistrian conflict, negotiations, cooperation, international actors

Schimbarea bruscă a situației geopolitice din regiune obligă factorii de decizie să studieze atent mediul internațional de securitate de o manieră care să corespundă intereselor naționale ale țării. Activitățile de politică externă, desfășurate în contextul implementării politicii de securitate, urmează să fie orientate spre stabilirea și consolidarea unei cooperări cu actorii internaționali și unei formule cooperative care să diminueze riscul de implicare a Republicii Moldova în conflicte fapt ce ar amenința interesele naționale, iar în cazul unui astfel de conflict, ar permite soluționarea lui prin eforturile comune cu partenerii externi.

Analiza abordărilor ce vizează interesul național/statal și conexiunea acestuia cu acțiunile și procesele unui stat în politica sa externă a oferit posibilitatea promovării interesul național/statal, care constituie acel aparat categorial cu care statul poate gestiona și realiza activitățile sale pe plan extern. Multitudinea de opinii și abordări a acestui concept a permis prefigurarea unei definiții operantă atât la nivel practic, cât și teoretic. Astfel, interesul național/statal în principiu, și în special, este determinat de factorii ce asigură continuitatea și calitatea statului și societății în mediul concurențial intern și internațional.

Luând în considerare problemele derivate din schimbarea situației geopolitice din regiune, președintele Republicii Moldova, Nicolae Timofti, a convocat în data de 23 martie 2015, Consiliul Suprem de Securitate (CSS) [1]. În cadrul ședinței CSS au fost puse în discuție problemele securității naționale în contextul evoluțiilor geopolitice regionale. Membrii Consiliului au audiat rapoartele miniștrilor de Externe, de Interne,

al Apărării, precum și al directorului SIS, care au evaluat principalele riscuri și amenințări la adresa securității naționale a Republicii Moldova în contextul agravării crizei din Ucraina.

În finalul ședinței Președintele N. Timofti a subliniat necesitatea elaborării unei noi Strategii de securitate națională, adaptată noilor realități geopolitice. S-a stabilit ca Guvernul să creeze un grup interdepartamental, care urmează să elaboreze acest document. Prin decizia Consiliului Suprem de Securitate au fost formulate recomandări instituțiilor abilitate ale statului în vederea asigurării unui nivel sporit de reacție la eventualele crize, ajustării cadrului normativ în domeniu și asigurării securității naționale. Însă elaborarea noii strategii de securitate așa și nu a fost aprobată de Legislativ.

Printre actorii internaționali care contribuie la consolidarea securității naționale a Republicii Moldova, un rol important revine colaborării cu Alianța Atlanticului de Nord. Pentru o analiză exhaustivă a parcursului de peste 20 de ani de cooperare dintre Republica Moldova și NATO, este, probabil, necesar de a constata faptul că Alianța este nu numai una militară, ci și o alianță de valori. Acest fapt incontestabil este subliniat de fundamentele Tratatului Nord – Atlantic, dar și de întreaga activitate a NATO în perioada Războiului Rece și, în special, imediat după prăbușirea Uniunii sovietice. NATO combină puterea cu valorile democratice, asigurând pacea în spațiul euroatlantic, creând condiții pentru ca valorile democratice să devină temelie a activității în societățile occidentale. Astfel, NATO a creat condiții pentru asigurarea celei mai lungi perioade de pace în Europa, fiind o umbrelă de securitate ce a acoperit rivalități și conflicte în Europa de Vest, și a asigurat condiția necesară înființării Europei Unite, a UE [2, p.80-83].

Relațiile de cooperare dintre Republica Moldova și Organizația Atlanticului de Nord se caracterizează printr-o intensitate relativ modestă, cauza fiind nu atât neutralitatea autoproclamată, ci mai degrabă persistența unor reticente absolut nefondate din partea autorităților Republicii Moldova, indiferent de coloratura politică a guvernării, că ar fi un impediment în calea identificării soluțiilor de reglementare a conflictului din raioanele de est și prioritatea strategică de integrare europeană [3, p.33-48]. Cercurile guvernate din Republica Moldova n-au conștientizat că implementarea angajamentelor înscrise în acordurile de colaborare cu NATO reprezintă un mecanism solid și fezabil pentru valorificarea opțiunii de integrare europeană, iar aprofundarea cooperării cu Organizația Atlanticului de Nord constituie un proces paralel, și în același timp, complementar de pregătire a apropierei de Uniunea Europeană, chiar și în condițiile respectării statutului de neutralitate. Considerăm că în cazul respectării calendarului de realizare a angajamentelor asumate, parcursul european al Republicii Moldova ar fi fost mult mai avansat, din cauză că solicitările europene și cele euroatlantice în mare parte sânt de conținut aproximativ identic.

Un mecanism vital pentru reformă în domeniul securității și apărării îl reprezintă Planul Individual de Acțiuni al Parteneriatului (IPAP) Republica Moldova - NATO.

Acest Plan a fost propus de NATO ca un instrument de aprofundare a Parteneriatului pentru Pace. Astfel, în 2006, Republica Moldova a prezentat primul său document privind IPAP, conținând obiective și acțiuni concrete pentru realizarea de reforme în sectorul de securitate și apărare. În 2010, Moldova a finalizat cu succes primul ciclu al IPAP-ului și a început să elaboreze noul document în cadrul acestui angajament de colaborare pentru ciclul doi (2010-2014). La sfârșitul anului 2013, Moldova a finalizat și cel de-al doilea ciclu privind IPAP și în 2014 a elaborat un nou document pentru ciclul 2014-2016.

Domeniile-cheie de cooperare prevăzute în noul Plan se referă la îmbunătățirea controlului democratic asupra forțelor armate, planificarea apărării și a bugetului, consolidarea interoperabilității și reorganizarea forțelor armate în conformitate cu standardele moderne. Totodată, noul Plan prevede și obiective suplimentare, care se referă la: consolidarea capacităților naționale în domeniul securității și apărării cibernetice, consolidarea integrității în sectorul de apărare și securitate, și dezvoltarea capacităților interne în implementarea Rezoluției Consiliului de Securitate al ONU privind rolul femeilor în asigurarea păcii și securității.

Dincolo de concentrarea pe reformă, un domeniu important de cooperare cu NATO, pe segmentul de apărare, vizează dezvoltarea forțelor capabile să sprijine nu numai securitatea națională, dar și securitatea internațională, prin asigurarea capacităților detașabile în misiunile și operațiunile internaționale. La momentul actual, instituția de apărare prin intermediul mecanismelor de asistență NATO urmărește dezvoltarea unor capacități de nișă, care să fie compatibile și interoperabile cu partenerii externi. Tot în contextul realizării obiectivului de interoperabilitate militară și reieșind din complexitatea misiunilor pe care le are în față Armata Națională, instituția apărării a inițiat în 2012 procesul de profesionalizarea graduală a armatei. În Republica Moldova acest proces se află într-o fază incipientă, cu toate că a fost prevăzut în primele documente de politici pe segmentul apărării, după declararea independenței. Obiectivul urmărit este ca, până în 2020, ponderea militarilor prin contract să ajungă treptat la 100% din forțele operaționale ale Armatei Naționale. În același timp urmează să fie implementate standarde de instruire moderne, lucru care va contribui la creșterea calitativă a nivelului de pregătire a militarilor [4].

Ca proces de realizare a unei armate moderne, compatibilă cu cel din statele partenere, profesionalizarea implică atât aspecte cantitative ce se referă la creșterea numărului militarilor profesioniști, prin renunțarea graduală la serviciul militar obligatoriu, cât și de ordin calitativ, concretizate în asigurarea standardelor de pregătire, modernizarea structurilor organizaționale și de personal, a procedurilor de instruire și de formare a militarului eficient. În ceea ce privește modul de elaborare și de implementare a programelor de pregătire a personalului militar, pentru Republica Moldova piatra de fundament care stă la baza dezvoltării politicilor și procedurilor de instruire, precum și a structurilor unităților Armatei Naționale, o reprezintă conceptul de interoperabilitate. Ținând cont de acest fapt, Armata Națională a aderat, în anul

2007, la inițiativa Conceptului Capabilităților Operaționale, care prevede ridicarea nivelului de interoperabilitate cu forțele țării partenere, în conformitate cu legislația Republicii Moldova. Un aspect al procesului menționat este posibilitatea implicării mai active a Armatei Naționale în operațiunile internaționale de menținere a păcii, ce va facilita executarea angajamentelor asumate în acest sens [5, p.91-97].

Reieșind din cele expuse mai sus, constatăm că consilierea și asistența oferită de NATO pe parcursul ultimilor ani, a devenit indispensabilă în vederea sprijinirii Republicii Moldova, și în special al Armatei Naționale, în abordarea unor aspecte importante ale procesului de reformă. Aceste mecanisme se prezintă ca vehiculul reformării Forțelor Armate prin dezvoltarea capacităților corespunzătoare bazate pe standardele NATO. Doar utilizând corect aceste mecanisme și conștientizând complexitatea și importanța majoră a acestora vom putea avea într-un final un sistem de securitate și apărare eficient, adecvat și modern.

Astăzi, în contextul anexării de către Federația Rusă a Crimeii și crizei din Ucraina, relațiile Moldova - NATO reprezintă o nouă importanță și valență care pavează calea spre noi forme de cooperare. În ultimul timp mai mulți oficiali ai NATO au reiterat sprijinul său pentru țara noastră și au promis ajutorul necesar pentru contracararea riscurilor vechi și mai noi la adresa securității naționale. În acest context, NATO a demonstrat după 1989 că nu a fost nevoie să utilizeze forța și că a soluționat numeroase situații de criză doar prin simpla sa forță de descurajare sau prin alte mijloace decât cele militare. Republica Moldova se află într-un impas deoarece, chiar dacă ar dori să adere la NATO, ea ar trebui să rezolve mai întâi câteva probleme ce par insurmontabile:

1. Să obțină retragerea armamentului și a trupelor rusești de ocupație, luând controlul asupra teritoriului său estic și frontierei estice;
2. Să iasă din Comunitatea Statelor Independente;
3. Să modifice art. 11 al Constituției, care stipulează că Republica Moldova este un stat neutru;
4. Sa-și asigure securitatea politică, economică, energetică, societală și altele;
5. Să-și racordeze infrastructura – căile ferate, rețelele energetice – la cele europene;

Reieșind din aceste considerente, Republica Moldova dacă dorește să-și depășească handicapul pe care îl are în prezent: de sursă de instabilitate și amenințare la adresa securității regionale, dar păstrându-și statutul de neutralitate, trebuie să se alinieze la politica de securitate a Alianței Nord-Atlantice.

În contextul discuțiilor privind viitorul colaborării Republicii Moldova cu NATO se cere de menționat că Alianța respectă neutralitatea și independența țării noastre, iar colaborarea bilaterală s-ar putea axa pe contribuția la reevaluarea Strategiei de Securitate Națională, reînnoirea echipamentului Armatei Naționale, etc. De menționat că la data de 9 februarie 2016, Andrei Galbur, noul Ministru al Afacerilor Externe al Republicii Moldova, a avut o întrevedere cu Secretarul General adjunct al

NATO, Alexander Vershbow. Oficialul moldovean a reiterat angajamentul autorităților Republicii Moldova de a continua procesul de modernizare și reformare a sectorului de securitate și apărare națională în conformitate cu noile evoluții și cerințe ale mediului internațional de securitate.

La rândul său, invocând probleme de securitate cu care se confruntă R. Moldova, Secretatul General adjunct al NATO a ținut să confirme susținerea fermă din partea Alianței Nord-Atlantice pentru suveranitatea și integritatea teritorială a țării. El a reiterat, de asemenea, disponibilitatea Alianței de a oferi în continuare expertiză și asistență necesară în promovarea reformelor, în special, vizând modernizarea sectorului de apărare al R. Moldova. Totodată, Alexander Vershbow a apreciat contribuția valoroasă a Republicii Moldova la consolidarea stabilității și securității europene, în particular, prin prezența contingentului militar moldovenesc la operațiunea KFOR din Kosovo (în Kosovo în prezent se află un contingent al Armatei Naționale de circa 40 de militari). Cei doi interlocutori au remarcat importanța instituirii la Chișinău a unui birou de legătură cu NATO. Totodată, a fost abordată problema privind implementarea Inițiativei de Consolidare a Capacităților de Apărare, precum și continuarea cooperării în domeniile comunicării strategice și securității cibernetice [6].

Colaborarea Republicii Moldova cu Alianța Nord-Atlantică a fost abordată și în cadrul vizitei în Republica Moldova, în perioada 23-24 martie 2016, a generalului Ph. Breedlove, comandantul forțelor armate ale SUA în Europa. În discuțiile avute, partea moldovenească a apreciat contribuția substanțială a administrației SUA în reformarea și modernizarea instituției de apărare din Republica Moldova, prin implementarea unor proiecte prioritare în acest sens, cum ar fi expertiza în domeniul legislației, sprijin logistic și instruirea în școli militare americane.

Generalul Ph. Breedlove, la rândul său, a subliniat că țara noastră este un partener de încredere și poate conta pe sprijinul SUA și NATO în realizarea obiectivelor pe care și le-a stabilit. De asemenea, generalul american a evidențiat rolul Armatei Naționale în consolidarea păcii și securității din regiune și la nivel mondial, prin participarea cu trupe la operațiuni de menținerea păcii, alături de militari americani și ai altor state. Ph. Breedlove a declarat că SUA vor continua să sprijine Armata Națională a Republicii Moldova prin proiecte a căror finalitate ar fi constituirea unei armate bine-pregătită, instruită la standardele internaționale [7]. Astfel, putem considera că Republica Moldova are perspective reale de a aprofunda colaborarea cu NATO în domenii de interes vital pentru securitatea națională.

Printre organizațiile care sunt direct implicate în rezolvarea unor probleme actuale de consolidare a securității R. Moldova, un loc aparte îi revine Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa. Colaborarea țării noastre cu OSCE, în special în reglementarea problemei transnistrene, s-a început din primele luni ale admiterii țării noastre în această structură internațională. De rând cu țările post-sovietice, Republica Moldova a aderat la conferința pentru Securitate și Cooperare în Europa la 30 ianuarie

1992 în cadrul Consiliului Ministerial de la Praga, iar la 26 februarie a aceluiași an a semnat Actul Final de la Helsinki. Din momentul aderării Republica Moldova s-a bucurat de o susținere permanentă din partea OSCE, în special în contextul reglementării conflictului transnistrean, fiind principalul actor internațional colectiv, implicat plenar în procesul de soluționare.

În primăvara anului 1993 este instituită misiunea OSCE în Republica Moldova, care nemijlocit este implicată în căutarea soluțiilor pentru rezolvarea conflictului transnistrean. Pe parcursul anilor, OSCE a jucat un rol considerabil în negocierile desfășurate pe marginea acestui diferend, printre care se numără decizia Summit-ului organizației din 1999 de la Istanbul, la care Federația Rusă și-a luat angajamentul de a-și retrage trupele sale și armamentul de pe teritoriul Republicii Moldova până la finele anului 2002 [8].

După cum este cunoscut, în perioada anilor 2006-2011 negocierile asupra problemei transnistrene au fost întrerupte, din cauza poziției distructive a Tiraspolului, susținută de Moscova. Doar la finele anului 2011, după mai multe runde de consultări cu partenerii externi, a fost adoptată decizia privind reluarea negocierilor în format „5+2”. Astfel, prima rundă oficială de negocieri după întreruperea acestora în anul 2006, s-a desfășurat la Vilnius, la finele lunii noiembrie 2011, fiind dedicată principiilor procedurale și aspectelor organizatorice ale procesului de negocieri [9].

Pe parcursul anului 2012 s-au desfășurat, sub egida OSCE, cinci runde de negocieri, în cadrul cărora părțile (Republica Moldova și autoproclamata RMN, mediatorii: OSCE, Federația Rusă și Ucraina, precum și observatorii: SUA și Uniunea Europeană), au discutat aspectele de reglementare a problemei transnistrene în trei „coșuri,, tematice: 1) problematica social-economică; 2) problematica umanitară și drepturile omului; 3) reglementarea cuprinzătoare - aspecte instituționale, politic și chestiuni de securitate. De remarcat că pe parcursul anului probleme ce se referă la primele două „coșuri,, au fost rezolvate în temei pozitiv. La acestea se referă restabilirea circulației mijloacelor de transport prin regiunea transnistreană, aspecte ce țin de diplomele eliberate de către așa numitele instituții de învățământ transnistrene și situația școlilor moldovenști din regiune cu predare în grafice latine care se află sub jurisdicția Chișinăului, etc [10].

Problematica transnistreană a fost discutată destul de amplu în cadrul celei de-a XIX-a Reuniune a Consiliului Ministerial al OSCE, care s-a desfășurat în perioada 6-7 decembrie 2012, la Dublin. La eveniment șeful delegației Republicii Moldova, I. Leancă, Viceprim-ministrul, Ministrul Afacerilor Externe și Integrării Europene, a susținut un discurs în care au fost punctate prioritățile țării noastre privind reglementarea conflictului transnistrean. Oficialul moldovean a reiterat angajamentul autorităților de la Chișinău de a promova măsurile de consolidare a încrederii, eliminarea barierei în calea liberei circulații a persoanelor, mărfurilor și serviciilor, îmbunătățirea situației în sfera protecției drepturilor omului, etc.

Ca referire la negocierile în format „5+2”, ministrul I. Leancă a pledat pentru deschiderea dialogului pe marginea aspectelor ce vizează reglementarea cuprinzătoare a conflictului, redirectionarea discuțiilor de la aspectele tehnice la subiectele cu caracter de principiu, subliniind totodată, importanța promovării unei abordări comune și acțiuni coordonate din partea partenerilor internaționali, implicați, în procesul de negocieri. S-a subliniat că o soluție viabilă pentru rezolvarea conflictului trebuie să se bazeze pe respectarea suveranității și integrității teritoriale a Republicii Moldova, cu identificarea unui statut juridic special pentru regiunea transnistreană. Șeful diplomației moldovenești a optat pentru transformarea operațiunii actuale de menținere a păcii într-o misiune multinațională civilă cu mandat internațional, reiterând, totodată și necesitatea finalizării procesului de retragere a forțelor militare de pe teritoriul țării noastre [11].

Astfel, putem consta că după reluarea negocierilor în format „5+2” la sfârșitul anului 2011, reglementarea transnistreană a cunoscut o evoluție contradictorie. Deși s-au înregistrat un șir de elemente pozitive, în esență rezultatele către sfârșitul anului 2013 au rămas nesatisfăcute. Din cele trei „coșuri” convenționale de negocieri, doar primele două, care se referă la aspecte socio-economice, umanitare și drepturile omului, au fost discutate, în timp ce al treilea „coș” ce vizează reglementarea politică și problemele de securitate nu au fost incluse oficial pe ordinea de zi. Partea transnistreană, susținută de Federația Rusă, a motivat că este prematur să se înceapă negocierile privitor la chestiunile incluse în cel de-al treilea „coș” iar suportul financiar și politic masiv acordat de Moscova regimului separatist continuă să motiveze dezinteresul Tiraspolului pentru abordarea problemelor esențiale ale reglementării transnistrene.

După evenimentele din Ucraina de la sfârșitul anului 2013 începutul anului 2014, situația în soluționarea problemei transnistrene s-a schimbat radical. Este de ajuns de menționat că pe parcursul anului 2014 au avut loc doar două runde de negocieri în format „5+2” ultima fiind desfășurată la 5-6 iunie 2014 la Viena . Până la sfârșitul anului partea transnistreană a refuzat să mai participe la negocieri, argumentul principal fiind că ea mi așteaptă de la aceste discuții rezultate concrete.

Considerentele de principiu ale Republicii Moldova privind reglementarea problemei transnistrene în noua situație geopolitică, au fost expuse de Ministrul N. Gherman și în cadrul Consiliului Ministerial al OSCE din 4-5 decembrie 2014, care s-a desfășurat în orașele Basel, Elveția. Oficialul de la Chișinău a declarat că obiectivul strategic al autorităților moldovenești constă în găsirea unei soluții politice cuprinzătoare bazate pe respectarea suveranității și integrității teritoriale a Republicii Moldova, cu identificarea unui statut special pentru regiunea transnistreană. În această ordine de idei diplomatul moldovean a pledat pentru depășirea blocajelor în procesul de negocieri în format „5+2” și soluționarea problemelor cu care se confruntă școlile moldovenești cu predare în grafie latină, precum și fermierii din raionul Dubăsari.

Totodată, a fost confirmată necesitatea ideii de transformare a operațiunii actuale de menținere a păcii, instituită încă în baza Convenției moldo-ruse din 21 iulie 1992, într-o misiune multinațională civilă cu mandat internațional. Șefa diplomației de la Chișinău a reiterat necesitatea finalizării procesului de retragere a forțelor militare ale Federației Ruse de pe teritoriul țării noastre, în conformitate cu angajamentele asumate [12]. Astfel, la acest Consiliu Ministerial al OSCE Republica Moldova a confirmat încă odată că mizează pe colaborarea continuă cu această organizație, pentru consolidarea securității naționale.

De remarcat că în Programul de activitate al Guvernului Republicii Moldova, aprobat la 16 februarie 2015 de către Parlament, se conțin prevederi concrete de colaborare cu OSCE și alți actori internaționali în reglementarea problemei transnistrene. Astfel, printre acțiunile preconizate se cere de indicat la următoarele:

1. Asigurarea unui dialog permanent cu partenerii externi și organizațiile internaționale, în vederea sprijinirii procesului de reglementare a conflictului transnistrean și de reintegrare a țării.
2. Continuarea eforturilor de elaborare a statutului juridic special al regiunii transnistrene în cadrul negocierilor în formatul „5+2”, promovarea la nivel a unei viziuni consolidate cu privire la reglementarea conflictului transnistrean.
3. Sporirea rolului UE și SUA în procesul de reglementare în vederea activizării și sporirii randamentului negocierilor în formatul „5+2”.
4. Realizarea acțiunilor orientate spre asigurarea respectării drepturilor omului în regiunea transnistreană și a liberei circulații a persoanelor, bunurilor și serviciilor între cele două maluri ale Nistrului.
5. Colaborarea cu UE și Ucraina în vederea securității frontierei moldo-ucrainene.
6. Promovarea obiectivului demilitarizarea regiunii și retragerea necondiționată de pe teritoriul Republicii Moldova a forțelor armate și a stocurilor de muniții ale Federației Ruse, conform prevederilor constituționale și angajamentelor internaționale existente.
7. Continuarea eforturilor de transformare a actualei operațiuni de menținere a păcii într-o misiune multinațională civilă sub mandat internațional [13].

Practic, aceleași angajamente privind reglementarea conflictului transnistrean se regăsesc și în programul de Guvernare al Cabinetului de Miniștri actual, investit la 20 ianuarie 2016 [14].

În contextul situației create privind reglementarea transnistreană, este necesar de evidențiat deciziile Consiliului Ministerial al OSCE de la Belgrad (Serbia), în perioada 3-4 decembrie 2015. La această reuniune N. Gherman a reiterat poziția Republicii Moldova cu privire la necesitatea de a finaliza retragerea forțelor militare ruse și a armamentului rusesc de pe teritoriul țării noastre, în conformitate cu angajamentele

internaționale. Totodată, a fost conformată poziția autorităților Republicii Moldova de a conferi un statut special Transnistriei. La reuniune a fost adoptată o Declarație, în care se menționează că reglementarea transnistreană rămâne o prioritate pe agenda OSCE, care dorește o soluționare cuprinzătoare și pașnică a conflictului având la bază suveranitatea și integritatea teritorială a Republicii Moldova, precum și un statut special pentru Transnistria. Declarația îndeamnă părțile implicate în negocieri să intensifice eforturile pentru a obține progrese în identificarea unei soluții adecvate a conflictului transnistrean [15]. În anul 2016 Președinția în exercițiu a OSCE a revenit Germaniei. Sunt anumite speranțe că Germania - un actor important al relațiilor internaționale, va reuși să reanimeze procesul de negocieri în problema transnistreană.

Astfel, în perioada 14-17 februarie 2016 în Republica Moldova s-a aflat într-o vizită de documentare Cord Meier-Klodt, Reprezentantul Special al OSCE pentru procesul de reglementare transnistreană. Oficialul german a precizat că în cadrul întrevederilor de la Chișinău și Tiraspol a primit asigurări că părțile sunt angajate ferm în identificarea unor soluții și își doresc reluarea negocierilor. În cadrul vizitei, Cord Meier-Klodt a prezentat foaia de parcurs privind reluarea negocierilor în format ”5+2” cât mai curînd. De fapt această vizită a fost un semnal clar pe care Germania, care exercită în anul curent Președinția în exercițiu la OSCE, l-a transmis public privind angajamentul său ferm de a contribui la avansarea în procesul de reglementare a problemei transnistrene [16].

După cum vedem, problema transnistreană rămâne a fi nesoluționată și pînă în prezent, după circa 25 de ani de la declanșarea conflictului de pe Nistru. Însă situația geopolitică din regiune la etapa actuală este de așa natură, încât se cer eforturi urgente pentru soluționarea ei. În acest context, merită atenție aprecierea experților independenți, care au constatat existența a trei tipuri de amenințări legate de conflictul din raioanele de Est ale Republicii Moldova:

- *Reizbucnirea* conflictului pe Nostru este amenințare directă la adresa securității Republicii Moldova. Poate fi o amenințare militară de tip convențional, asimetric, de tip război hibrid (ex. Ucrainei);
- *Menținerea status-quo-ului și conservarea* conflictului este o altă amenințare la integritatea teritorială a Republicii Moldova, deoarece conflictul nu se soluționează, ci se conservă;
- *O soluționare proastă a conflictului*, cu limitarea opțiunilor de politică externă, securitate, apărare și integrare în spațiul economic european, e o altă amenințare. Reintegrarea teritorială trebuie să fie subordonată dezideratului de integrare europeană.

Societatea civilă consideră că în situația creată sunt necesare abordări la nivelul autorităților centrale ale Republicii Moldova, care trebuie să regândească strategia de reglementare a conflictului, inclusiv în aplanarea lui, deoarece în prezent Kievul se pronunță pentru măsuri hotărâte în combaterea separatismului [17].

În concluzie, am putea menționa, că în prezent situația geopolitică din regiune este de așa natură încât se cer eforturi considerabile ale Republicii Moldova pentru amplificarea colaborării cu actorii internaționali relevanți, cum ar fi Alianța Atlanticului de Nord și OSCE, care pot contribui nemijlocit la fortificarea capacităților de securitate a țării noastre. NATO are posibilități concrete de a sprijini Republica Moldova în reformarea forțelor Armatei Naționale, iar OSCE este în măsură, în condițiile abordării constructive la negocieri în formatul ”5+2” a problemei transnistrene, să contribuie substanțial la reglementarea definitivă a conflictului.

Așa dar, evenimentele din anii 2013-2014 în regiunea Europei de Est au avut ca rezultat agravarea securității din această zonă, care poate să constituie și o amenințare la securitatea europeană, în ansamblu. În situația creată Republica Moldova este impusă să revadă radical conceptul său de securitate, pentru a evita riscurile și amenințările care se conturează la adresa sa. În acest sens, sunt necesare activități de eficientizare a colaborării cu NATO, în special ajutorul pentru consolidarea apărării, reforma în pregătirea Armatei Naționale, dar și a structurilor de forță. Totodată, colaborarea cu OSCE trebuie intensificată, utilizând la maxim potențialul Germaniei, care în prezent exercită președinția la această organizație regională.

Referințe bibliografice:

1. Președintele Nicolae Timofti solicită elaborarea unei noi Strategii de securitate națională - See more at: <http://www.president.md/rom/css-comunicate-de-presa/presedintele-nicolae-timofti-solicita-elaborarea-unei-noi-strategii-de-securitate-nationala>, din 23 martie 2015. (vizitat 12.02.2016).
2. Molodilo D. Parteneriatele NATO și Republica Moldova în fața noilor amenințări la adresa securității regionale, Jurnal Academic ediția nr. 18, Chișinău 2014. p. 80-83.
3. H Zulean M. Politica de securitate națională ca domeniu al politicilor publice. în: Politica de securitate națională: concept, instituții, procese. Coord. L. A. Ghica, M. Zulean. Iași: Polirom, 2007. p. 33-48.
4. Stratfor: Protecția minorității ruse din străinătate, pretext pentru extinderea influenței Moscovei. Chișinău, 2009. <http://www.unimedia.md>, (vizitat: 12.02.2016).
5. Țugui E. Dilema securității în era nucleară: scutul antirachetă și neutralitatea Republicii Moldova. în: Revista de filozofie, sociologie și științe politice. Chișinău, 2010, nr. 3, p. 91-97.
6. Ministrul de Externe A. Galbur a avut o întrevedere cu Secretarul General adjunct al NATO, Alexander Vershbow. nato.md, 09.02.2016.
7. NATO susține Republica Moldova. SUA oferă anual armatei celor de peste Prut 11,5 milioane de dolari. www.army.md din 24.03.2016 (vizitat: 17.04.2016)
8. Leancă I. Republica Moldova determinată să dea un nou impuls soluționării/conflictului transnistrean. Chișinău, 2009. <http://www.mfa.gov.md/comunicate-presa-md/478464/> (vizitat 22.02.2016)
9. Date statistice din Registrul de stat al populației referitor la cetățenii RM plecați peste hotare la loc permanent de trai. www.gov.md din 01.12.2011. (vizitat 22.02.2016).

10. Cu privire la retragerea din Parlament a unor proiecte de legi și abrogarea unor hotărâri de Guvern. www.gov.md din 11 martie, 18 aprilie, 25 august, 30 noiembrie 2012. (vizitat 22.02.2016)
11. Intervenția ministrului Iurie Leancă la Reuniunea Consiliului cu Miniștri al OSCE, www.gov.md, din 07.12.2012, (vizitat 23.02.2016)
12. Alocațiunea Ministrului N. Gherman în cadrul Consiliului Ministerial de la Basel. www.gov.md, din 04.12.2014. (vizitat 24.02.2016)
13. Programul de activitate al Guvernului Republicii Moldova, www.gov.md din 16.02.2015. (vizitat 24.02.2016)
14. www.gov.md din 20.02.2016. (vizitat 24.02.2016)
15. www.tribuna.md. (vizitat 21.02.2016)
16. Ibidem. (vizitat 21.02.2016)
17. Strategia de Securitate Națională a Republicii Moldova. Dezbateră societății civile. Centrul de Informare și Documentare NATO, 7 octombrie, 2015.